

Årsberetning 2024 for Omø Vandværk A.M.B.A. CVR. 36153229

Bestyrelsens beretning ved formand Gitte Lunding

Det har været et travlt år for bestyrelsen i Omø Vandværk. Øverst på opgavelisten har været at få gennemført indsatsplanen til sikring af drikkevandskvaliteten og i øvrigt at leve op til de mange lovgivningsmæssige krav, der stilles til et vandværk.

I et samarbejde med Slagelse Kommune og jordfordelingskonsulent Hans Fink kom de frivillige aftaler med øens landmænd, der ejer jord i vandværkets indvindingsområder, på plads. Der er indgået aftaler for et samlet areal på 27, 5 hektar, og der er blevet udbetalt kompensation for lodsejernes tinglyste indskrænkning af råderetten over deres jord på 2,7 millioner. Heraf har andelshaverne i Omø Vandværk betalt en tredjedel.

På Omø blev de frivillige aftaler indgået hurtigere end andre steder i landet. Omø Vandværk blev derfor omtalt i en artikel i Dagbladet Information den 26. juli 2024 under overskriften "På Omø er de i gang med noget, resten af Danmark drømmer om: At redde grundvandet". Omø Beboer- og Grundejerforening indstillede desuden vandværket som kandidat til titlen "Årets Vandværk" for arbejdet med at redde drikkevandet. Årets Vandværk 2025 blev vi ikke, det blev Krstrup Vandværk, men Danske Vandværkers medlemsblad, Vandposten bragte en fyldig artikel om Omø Vandværk i blad nr. 247, marts 2025 med overskriften: "Omø Vandværk går foran i kampen for rent drikkevand". Danske Vandværker har lagt fortællingen om Omø Vandværk på Facebook:

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1207277411403576&set=a.508191947978796>

PowerPoint: Kortet med de indgåede aftaler: natur, brak og pesticidforbud.

Bestyrelsesarbejdet

Siden sidste generalforsamling har vi holdt 6 bestyrelsesmøder og 3 arbejdsgruppemøder. Arbejdet med at implementere grundvandsplanen har – ligesom tilfældet var det i 2023 - fyldt rigtig meget i det forløbne år. Medarbejderne fra Teknik- og Miljø-forvaltningen i Slagelse Kommune har besøgt os to gange i forsommer og sommer. Vandværkets egne 4 hektar er blevet tinglyst som natur, og planerne for hvordan arealet skal udvikle sig hen imod naturtypen "overdrev", er blevet drøftet indgående med biolog i Slagelse Kommune, Kie Håland. Det har været vigtigt for bestyrelsen, at der bliver plads til både naturgenopretning og naturoplevelser på arealet.

PP: På generalforsamlingen viser vi med PowerPoint den udarbejdede plan for projektet med indhold og forventet tidsramme for projektets gennemførelse.

Formidling, vandkvalitet og beredskabsplan

Gennemsigtighed i de beslutninger, der bliver truffet af bestyrelsen i Omø Vandværk, vægtes højt. Derfor har vandværket sin faste side i Omø Bladet, "Nyt fra Omø Vandværk". På hjemmesiden Omø Net, under Omø Vandværk kan alle analyseresultaterne ses, af de vandprøver der bliver taget regelmæssigt i løbet af året.

På Omø er vi under skærpet tilsyn og får taget ekstra mange vandprøver. Ud over de obligatoriske vandanalyser, der er fastlagt af Slagelse Kommune i et flerårigt analyseprogram, holdes der øje med *Chloridazon* og to nedbrydningsprodukter heraf, med *klorid* (salt) og med *nitrat*. Chloridazon er et sprøjtemiddel, der tidligere er blevet brugt på roemarkerne på Omø. Saltet kommer fra saltvand, der

trænger ind i grundvandsmagasinet. Nitrat stammer fra landbrugsproduktionen. Endelig har vi i boringen i sommerhusområdet også fokus på et restprodukt, der stammer fra *træbeskyttelse*.

Drikkevandskvaliteten på Omø Vandværk er i et udarbejdet notat af 18. marts 2025 opsummeret således af civilingeniør Brian B. Thomsen fra Slagelse Kommune:

Drikkevandet fra Omø Vandværk overholder alle grænseværdier, men vandværket er udfordret i forhold til indhold af nitrat, pesticider og forhøjet chlorid i en eller flere borer. Der er nitrat tæt på drikkevandskravet og pesticider over drikkevandskravet i vandværkets to korte borer. De to dybere borer er fri for nitrat og pesticider, men er til gengæld påvirket af salt, hvilket ses af et forhøjet indhold af chlorid. Saltpåvirkningen sætter en grænse for hvor meget vand, der kan indvindes fra de to dybeste borer. Der er kun krav til kvaliteten af drikkevandet og ikke til kvaliteten i den enkelte boring. Ved at blande vandet fra de 4 borer kan vandværket overholde grænseværdierne for nitrat, pesticider og chlorid. Indholdet af nitrat forventes at falde, når effekten af de nye beskyttelsesområder slår igennem i grundvandsmagasinet. Alle lodsejersaftaler er på plads. Der har ikke de seneste år været bakteriologiske vandkvalitetsproblemer eller problemer med de parametre, der afhænger af vandbehandlingen på vandværket. Vandværket er underlagt skærpet overvågning for nitrat, pesticider og chlorid.

PP: Skema med de seneste års målinger på PowerPoint på generalforsamlingen

Beredskabsplanen for Omø Vandværk er køreplanen for, hvordan vi griber tingene an i en krisesituation som strømsvigt, ledningsbrud eller forurening af drikkevandet. Heldigvis, kan man sige, udgør IT-sikkerhed ikke et problem på Omø Vandværk, da driften af vandværket ikke er computerstyret. Så der er ikke noget hos os, der kan blive hacket.

Manglende vandforsyning ved strømsvigt, har fyldt en del i bestyrelsesarbejdet. Hvilket ansvar har vi som vandværk for at sikre forbrugerne drikkevand i en krisesituation? Kan vi forvente at vores el-selskab har sektoransvar for elforsyningen til Omø? På øen har vi et "sikringsskab" ved møllen på Ørevej til placering af en større diesel-generator til hele øens strømforsyning. Generatoren har været i brug, når strømkablet, der "går i land" på nordspidsen af Omø, har været revet over. Ifølge brancheforeningen, Danske Vandværker, er der intet krav til vandværket om at levere vand i en nødsituation, eller tidsmæssige krav til hvornår forsyningen skal være genoprettet. Imidlertid er bestyrelsen ved at undersøge hvordan og til hvilken pris, der kan etableres nødstrøm til vandværket. Som det er blev foreslået, er det ikke muligt blot at tilkoble en diesel-generator til den pumpe, der forsyner ledningsnettet fra vandtanken med det blandede vand fra de fire borer. Vandværket er et område med høje hygiejnekrav, så en generator skal opstilles udenfor vandværket. Det er imidlertid heller ikke så let. Der må ikke opbevares diesel indenfor en afstand af 50 m fra en vandboring.

Økonomien i en solcelleløsning med batteriopladning er ved at blive prissat.

Vi lægger det op til en generalforsamlingsdrøftelse og beslutning: Hvor meget er forbrugerne villige til at betale for oprettelsen af nødstrøm på Omø Vandværk?

Udpumpet vandmængde

Omø Vandværk har en indvindingstilladelse til at oppumpe 20.000 m³ vand. I 2024 er der udpumpet 14.879 m³, så vi er stadigvæk et godt stykke fra loftet i tilladelsen.

Omø Vandværk pumper vand op fra fire borer. De oprindelige 2 vandboringer ved vandværket på Ørevej med en boring foran vandværket (219.24) og en boring bagved vandværket (219.25). I januar 1989 blev der taget endnu en vandboring i brug (219.170). Den ligger i det grønne brandbælte i sommerhusområdet mellem Store Agre og Nakke Agre. I august 2022 blev den fjerde

vandboring så taget i brug (219.289) på vandværkets egen braklagte grund. Den fjerde boring vil blive indhegnet med trådhegn, når naturprojektet med græssende kvæg bliver igangsat.

Ledningsbrud og udskiftning af vandmålere

Vi har desværre haft et ret stort vandspild med flere ledningsbrud siden vi mødtes sidst. Som tilfældet også var sidste år har alle lækager har været i den sydlige del af øen på vejene Nakke Agre og Store Agre. Der er blevet lækagesøgt med gas og flere brud er blevet udbedret. Kørslen med de store renovationsbiler sender rystelser gennem jorden, og så giver de gamle rustne spændbånd op. På generalforsamlingen sidste år talte vi om muligheden af at sætte flere områdemålere op på vejene i sommerhusudstykningsen. Det vil gøre det nemmere at lokalisere, hvor vandspildet er, og også gøre det muligt at udbedre skaderne på rørsystemet uden at alle forbrugere på vejen bliver berørt. Med indhentede tilbud vil opsætningen af stikvejsmålere koste 20.000 kr./stk. + moms.

I efteråret udskifter vi alle 300 vandmålere på Omø. Det er lovmæssigt bestemt, hvor længe en vandmåler må sidde, inden den skal udskiftes. § 11 i Sikkerhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 582 af 28. maj 2018. Som udgangspunkt skal vandmålere kontrolleres eller udskiftes hvert 9. år.

Vi er ved at indhente tilbud på arbejdet.

PP: PowerPoint med Regler for udtagning af målere til kontrol – og prisen for en kontrolmåling på generalforsamlingen.

Økonomi

Det er – som I jo alle sammen ved - dyrt at være et mindre vandværk med kun 300 andelshavere. Statens Grundvandsfond og Slagelse Kommune har betalt to tredjedel af udgiften til de tinglyste aftaler med Omøs landmænd, men der er stadig en udgift på en lille million, som andelshaverne betaler igennem et optaget 30årigt lån med kommunegaranti.

Udgiften til vandanalyser i kontrolprogrammet er steget generelt. Der kommer stadig flere ting til, som der skal måles for.

Omø Vandværk har de højeste priser på vand i Slagelse Kommune. Takstbladets priser kan ses på Omø Vandværks hjemmeside på Omø Net.

Tak

Som på sidste generalforsamlinger vil jeg slutte med et stort og mangesidet TAK.

Tak til embedsværket i Slagelse Kommune, som vi har haft tæt kontakt til, i året der er gået.

Tak til vandværkets administrator, Dorthe Winther der holder snor i økonomien ”ind og ud”, aftaler, referater, vandværkets hjemmeside og en masse andre ting.

Tak til vandbestyrer Allan Rasmussen der holder styr på vores anlæg – vandværk, pumper og ledningsnet. Allan er også den, der tager imod prøvetagningsfolk, brøndgraver, lækagesporings-folk og andre teknikere, og som rykker ud når der meldes om vandbrud.

Tak til de øvrige i bestyrelsen for en stor møde- og arbejdsindsats både i bestyrelsesmøder og arbejdsgrupper. Som det sker i øens andre bestyrelser, lægges der et stort frivilligt arbejde i Omø Vandværk.

Endelig vil jeg takke vandværkets andelshavere for at melde vandbrud ind og for jeres tålmodighed, når der lukkes for vandet ved lækagesporing og reparationsarbejde.